

TOTAL BALKAN

BLANKA ČECHOVÁ

Blanka Čechová
TOTÁL BALKÁN

Jazyková redakce: Bohumila Weilová
Návrh obálky, grafická úprava a sazba: David Weil
Vydal Jaroslav Čech – Opravdu Skvělé Nakladatelství,
info@totalbalkan.cz

Vydání první
2011
ISBN 978-80-87609-00-2

Poděkování

Za cenné poznámky k textu děkuji především
Romanu Musilovi, dále Hynkovi Baňouchovi,
Dagmar Beckel Machyčkové, Věře Holišové,
Janu Mikšovi a Martinovi Slivovi.

Za podporu během práce na knize
a za neúnavné mávání světlometem na konci tunelu
děkuji mému bratrovi Jaroslavu Čechovi a mojí mámě,
bez jejíž velkorysosti by tato kniha nevznikla.

*Pro Agima z Malý Bosny,
pro Batka z enklávy
a pro všechny ostatní obyčejný
a slušný lidi v Kosovu.*

Prolog

Od jistý doby mám husí kůži z budov, před kterýma se na stožárech tyčí sestava vlajek. Je jich tam pár desítek, některý už jsou vyšisovaný, jiný děravý, ale všechny svorně vlajou po směru větru, když zrovna zafouká, ze všech po dešti kapou kapky vody.

Jo. Počasí. To jediný, co v organizacích, jako je tato, opravdu funguje. A taky to jediný, co na ně platí. Protože nad nima už není nikdo. Nikdo, kdo by je kontroloval, hodnotil, káral nebo trestal, nikdo, koho by se musely bát.

Kdysi jsem si myslela, že ty stožáry naschvál míří k nebi, protože v sobě mají hrdost a čest, pokoru před utrpením a odvalu měnit svět, že jsou hromosvodem božského i lidského hněvu, kterej působí nemoci a války, že chtějí potírat grázly a pomáhat slabším, tlumit všechn ten nářek světa.

Kdysi jsem byla přesvědčená, že to všechno má nějakou cenu.

Než jsem zjistila, že ty stožáry doopravdy nemířej k žádnému nebi. Tyčí se do vešsky proto, aby člověk vzhlížel právě k nim.

My jsme to nebe. Copak to nevidíte?

Pro jistotu kouknu nahoru do nebe, abych se ujistila, že je doopravdy až nad vrcholky stožárů.

Přichází chlápek se psem. Pes chvíli okouní a čmouchá okolo paty jednoho ze stožárů. Pak ohne hřbet a vytlačí parádní hromadu.

Miluju psy s názorem.

Jo, něco tu smrdí.

Z nitra paláce přispěchá údržbář s lopatkou, nabere psí hromadu do pytlíku a diskrétně zmizí za zrcadlem prosklenýho průčelí.

Vydám se za ním. Přijela jsem odevzdat Formulář.

A taky Přílohu.

Formulář č. 05221/II-G

Závěrečná evaluace působení v misi

Odevzdejte Odboru pro kvalitu a vnitřní audit. Vyplňte čitelně. V případě nedostatku místa použijte zvláštní list. Připojte k dotazníku a zřetelně označte titulem Příloha.

Číslo průkazu: 05893

Datum: 2. července 2008 – Světový den UFO

Jaký je důvod vaší rezignace na funkci pracovníka mírové mise?

~~a) přeřazení na jinou pozici v rámci Organizace~~

~~b) získání práce mimo Organizaci~~

~~c) osobní důvody (zdravotní, rodinné)~~

d) nepřekonatelný odpor ke klíšťatům

Co považujete za svůj největší úspěch jako člen/členka mise?

Trefu na koš ze hřiště, který bylo uprostřed křížovatky.

Jak vnímají Organizaci a její pracovníky místní obyvatelé obou etnik?

- ~~a) velmi pozitivně~~
- ~~b) spíše pozitivně~~
- ~~c) negativně~~
- ~~d) velmi negativně~~
- e) *huř*

Jako jinoplanetníky, který si udělali z Kosova tréninkový pískoviště.

Jak hodnotíte úroveň multietnického dialogu na stupnici od 1 (nejhorší) do 10 (nejlepší)?

$$\frac{\sqrt{(\log 15 \times \pi^4)}}{{}^3/_5 \cos 12 \times 6\infty} \quad (\text{průměrná odchylka: } 0,772)$$

Jak hodnotíte efektivitu činnosti Organizace?

(Formulujte vhodná doporučení.)

Viz Příloha. Doporučení: rozpustit Organizaci.

Čím vás pobyt v misi nejvíce obohatil?

Zjistila jsem, co je Totál Balkán.

Prison

Evakuační zavazadlo

12. července 2007

Zpráva dne: Vyšlo mi to Kosovo.

Těžko říct, čím jsem tak oslnila komisi při telefonním pohovoru. *Jaképak platí v Kosovu zákony na ochranu menšin?* Nebyla jsem nervózní. Za prvé mi bylo jasné, že to nevyjde, protože v Kosovu s vyhlášením nezávislosti stěží čekají zrovna na mě, a navíc – než se mi stačili ozvat, uběhly tři měsíce. *Výborně! A nyní pohovořte o vztahu demokracie a vlády práva.* Takže jsem se v mezích zaměřila na pátrání po práci, kde bych měla větší šanci přispět ke globálnímu míru než jako expert v oboru mezinárodněprávní ochrany lidských práv.

Jak byste řešila neshody ve svém týmu? Naskočí mi dvacet naprosto nepřijatelných odpovědí (asi tak půlka z nich zahrnuje nějakou formu násilí). Ukázním se a chvíli blábolím o metodě diskuse a o efektivních způsobech motivace členů týmu. (Blbost! Blbost!!). Dokonce uvedu pár příkladů z vlastní praxe, takže několik minut souvisle lžu, jako když tiskne. Závěr. *Jaký je váš názor na funkčnost místní správy v severním Kosovu?*

Naskočí mi pravda: severní Kosovo je průser. Bohužel mi nenaskočí nic jiného. Průser je průser. „*Rozuměla jste otázce?*“ zeptá se jeden z examinátorů. Bože, tak něco řekni, ať si nemyslí, že všichni Češi jsou primitivové bez názoru na místní správu v severním Kosovu!

Vzpomenu si na zprávy, kdy (kterýkoli) politik odpovídá na (jakoukoli) složitější otázku.

„Ta situace je znepokojivá a nesmírně komplikovaná,“ řeknu vážně. „Věc je třeba vidět v celém jejím velice složitém kontextu, a já v tuhle chvíli bohužel nemám prostor, abych se podrobně věnovala podrobnostem, ale řeknu jen tolik – z hlediska toho nesmírně diverzifikovaného pozadí vývoje etnického konfliktu v Kosovu a s přihlédnutím ke všem ekonomickým, sociálním a politickým zřetelům lze konstatovat, že míra funkčnosti místní správy v severním Kosovu je věrnou reflexí současného stavu tamní společnosti.“

Chce se mi spolknout telefon a po zbytek života se vyjadřovat už jen k otázkám o počasí.

Ráno volal nějaký Benda z ministerstva zahraničí. „Tak vám gratuluju!“ halasil. „Mohla byste nastoupit příští týden?“

Problém je v tom, že mohla.

Píšu někdejší kolegyni ze soudu. Pracuje teď v Bosně pro OSN. Jaký to tam je? Je šťastná? „*Is she making a difference?*“ dodám. *Je tam něco platná?*

„Šťastná?“ odepisuje. „*To je slabý slovo!*“ Je absolutně nadšená, protože, hele, Sarajevo je prostě boží. Samá párty, žádná práce, kousek do hor i k moři, poměr mužů a žen je pro nás, nezadané třicetileté, nanejvýš příznivý. Hezký a levný hadry v místních krámech a v obchodě za závorou OSN největší výběr alkoholu a parfémů, jakej si dovedeš představit. Bez daně, takže za pusu. Jaká jsi platová třída? P2, nebo P3?

Radši odepíšu, že nevím, přestože vím. P4. Měsíčně je to víc, než kolik má řadový poslanec.

Cože, ty bys to odmítla?

Přes den mi volá sto lidí. Gratulujeme! Jsme na tebe pyšní! – Máš všechna očkování? – Snad ti dají neprůstřelnou vestu. – A že jsem tak smělá, kolik ti budou platit?

Všichni jsou nadšení.

Nevědí to, co vím já.

Odpoledne se mi chce zavolat Bendovi zpátky a zeptat se, jestli by to nešlo stornovat, ale vzpomenu si na jeho nadšení, když mi oznamoval, že pro Českou republiku je to čest, velická čest, protože do mise v Kosovu už dlouho žádnýho Čecha nevybrali – a že se jich prej hlásilo!

Jak bych mohla Český republice něco takového udělat?

Když odmítnu, možná mě Benda vyhostí.

Těžko mu můžu vysvětlovat, že jsem se do toho konkurzu přihlásila kdysi dávno před čtvrt rokem, kdy mi zrovna připadalo, že by bylo nejjednodušší odjet někam do Tramtárie anebo do Kosova a radši si tam nechat ustřelit hlavu uprostřed humanitární krize, než ji doma ztrácet v krizi tvůrčí.

A když se mi po třech měsících ozvali zpátky, že mi ten nápad s ustřelenou hlavou už nepřišel tak skvěle.

Doporučení budoucím členům mise: vzhledem k vysokému výskytu divokých psů je vhodné očkování proti vzteklině; dále doporučujeme očkování proti nemocem přenášeným některými parazity, zejména klíšťaty.

15. července 2007
Den gumových medvídků

Otázka dne: Balkán, nebo balkón?

04:15 Za chvíli svítá. Z šera se vynořuje obrys Afričanky s batoletem v ruce, agitační plakát organizace, co bojuje za lidská práva v Kongu. *Půjde-li pro vodu, bude znásilněna. Nepůjde-li, její dítě zemře.* Pod tím stojí diskrétním písmem: *Pomoci můžete i vy. Přispějte na naše konto.* Ten plakát mě provází a dráždí řadu let. Kdykoli se na něj podívám, rozčílím se: a co jako já s tím? Mám odjet do Konga vrtat studny? Mám se stydět, že většina lidí v dnešním světě se má špatně, zatímco mně nic nechybí? Mám přispět na konto a doufat v dobro?

Vstanu a vylezu na balkón. Dívám se na svoji ulici, svůj dům, svůj svět.

Bylo by správný, logický a osvobozující se tím vůbec nezabývat, roztrhat plakát na tisíc kousků a žít svůj život, jak nejlíp dovedu. Doma. Kašlat na války v Kongu, zemětřesení na Haiti nebo etnický čistky v Bosně a případný humanitární pudy nasytit příspěvkem místnímu děcáku v ulici za rohem.

Rozkliknu mail: „S radostí vám oznamujeme, že jste byla přijata jako členka mise na pozici HN442056 – úsek demokratizace a vlády práva.“

Civím na Afričanku a snažím se najít důvod, proč bych zrovna já, tady a teď, měla všeho nechat a vypravit se na Balkán jako věrozvěstka demokracie. Ve čtyři ráno nedokážu vymyslet, jak spolu souvisí vláda práva a žízeň. Jak s tím souvisím já?

Po několika letech práce na mezinárodním soudě bych to, sakra, vědět měla.

Měla bych vědět všechno.

10:00 Cestou pro noviny míjím sympatickýho bezdomovce s věčně nataženou rukou a brunátným nosem. Hodím mu k nohám pár mincí, na pivo. Je to cílená, jasně definovaná pomoc bližnímu v alkoholismu. Což je jednodušší než se pakovat do Kosova a dumat nad tím, co tam budu platná.

„Já se vám divím, paní doktorko,“ zastaví mě vševědoucí sousedka. „Ten to akorát propije,“ zašeptá hlasitě. Ve sportovní tašce vleče vysavač. „Rozbil se mi lux, tak jsem ho chtěla nechat spravit, ale víte, kolik si řekli za opravu? Osm stovek! Tak jim povídám: za to mám skoro novej vysavač.“

Pokývám hlavou. Je mi líto opraváře vysavačů. S takovou klientelou brzo zkrachuje.

„Ale při vašich možnostech,“ naváže sousedka, „na vašem místě podpořím radši nějakou dobročinnou věc, charitativní. Náš Vláda – a to si rozhodně nemůže nijak vyska-
kovat – zrovna včera poslal tisíc korun na školy v Africe.“

Ve vzduchu zůstane viset proletářská výčitka, odpor k těm, kteří mají, ale dvakrát si rozmyslí, než dají.

„Kde v Africe?“ zajímám se.

Sousedka neví. Je to akce OSN – mladý, co si vyhrnuli rukávy a jedou stavět školy. Celej svět by je měl ve vlastním zájmu podpořit. „Vždyť to je hrůza, co se tam děje, ty hladový děti a bída. Když to vidím ve zprávách, vždycky mě to tak hrozně chytí za srdce.“

A pak tě to zase pustí, konstatuju v duchu. Jako mě. Jako každýho.

„To vám měl syn radši nechat spravit lux,“ ozve se za zády.

Bezdomovec promluvil.

Když okolo něj za pár minut procházím na cestě z trafiky, pije kofolu a kyne mi. Mám neodbytný pocit, že ví něco, co já nevím.

Doma se znovu dívám na Afričanku. Plakát je na krásným těžkým papíře. Kvalitní tisk. OSN rozhodně není otrhaná, nedělá voči, nenatahuje ruku. Má elegantní způsoby. Uměleckou fotografii se sloganem, před kterým se všichni musí stydět. Padnout na kolena před ikonou dobra a solidarity, aniž by se ptali po příčině, následku, účelu, efektu, fotodokumentaci nebo výroční zprávě.

A i kdyby je napadlo se ptát, nechají si to pro sebe. Kdo by se opovážil zpochybnit mladý, co jedou stavět školy do Afriky?

Jen bezdomovec pod vlivem.

Pod vlivem zdravého rozumu bez předsudků, bez přemrštěného respektu ke kvalitnímu tisku.

18. července 2007

Pokyny k obsahu evakuačního zavazadla: prádlo a dvě sady oblečení, léky, mobilní telefon a vysílačka, cestovní pas, služební pas, průkazka člena mise, finanční hotovost, Metodické okruhy k práci v poli, Pokyny k obsahu evakuačního zavazadla, ochranný postřík (proti klíšťatům).

Nalistuju inzerát a dumám, čím mě tak zaujal.

Oddělení Mírových operací a demokratizace přijme právníka se zaměřením na ochranu lidských práv a práv menšin.

Požadujeme:

- vysokoškolské právnické vzdělání,
- zkušenost s prací v mezinárodní organizaci,
- orientaci v předpisech na ochranu lidských práv,
- znalost anglického jazyka na vynikající profesionální úrovni,
- interkulturní senzitivitu pro práci v postkonfliktní multi-etnické oblasti,
- vysoké nasazení, iniciativu, samostatnost, flexibilitu, komunikační schopnosti,
- objektivitu, nestrannost a politickou korektnost,

- *ztotožnění se s hodnotami přední mezinárodní Organizace,*
- *platný řidičský průkaz a tříletou praxi v řízení motorových vozidel,*
- *znalost albánského nebo srbského jazyka výhodou.*

Ha. Je možný se s hodnotami přední mezinárodní Organizace neztotožnit?

Popis práce. Vítězný kandidát:

- *proaktivně monitoruje a buduje kapacitu místních institucí v přiděleném okrese;*
- *provádí analýzu a průběžnou evaluaci pokroku v oblasti lidských práv, práv menšin a demokratizace;*
- *vypracovává zprávy o úrovni dodržování standardů lidských práv,*
- *setkává se s představiteli místních etnik,*
- *přispívá ke zpracování strategie v oblasti zvyšování kapacity místních úředníků,*
- *identifikuje klíčové oblasti v potřebě ochrany LP v příslušné oblasti, analyzuje stav a formuluje doporučení,*
- *zpracovává denní, periodické a aktuální zprávy,*
- *implementuje projekty.*

To nemůžu v životě zvládnout!

Pídím se na internetu po aktuálních zprávách z mise v Kosovu.

„Dne 10. července 2007 došlo v srbské enklávě Zalužje/Zalluzhë ke slavnostnímu zahájení multietnického dětského turnaje ve stolním tenise, který velkoryse podpořila naše Organizace. Šéf okresního demokratizačního týmu pan Dr. Stamatis Papadopoulos k věci řekl: „K implementaci projektu jsme se rozhodli po provedení důkladné analýzy a průběžné evaluace pokroku v oblasti lidských práv, práv menšin a demokratizace. Jde o obrat ve spolupráci místních komunit, setkání etnik na platformě sportovní akce. Rozvoj multikulturalismu v řadách místní mládeže budeme i po skončení turnaje proaktivně monitorovat.““

Děti na fotkách mydlí pálkama do míčků a vypadají šťastně.

Sbaleno mám během hodiny.

Evakuační zavazadlo, se kterým bleskově opouštím bezstarostnej klid svého pohodlného života, neobsahuje ani špetku odvahy. Obsahuje především strach z toho, jak by mi bylo, kdybych to nezkusila, a zároveň sebevědomý přesvědčení o tom, že do čtrnácti dní budu zpátky na svém balkóně.

19. července 2007

Čas: 08:44. Místo: Světová metropole demokratizace a vlády práva.

Přešlapuju pod šikem stožárů a zírám do nebe v naději, že se dočkám nějakýho znamení. Ale vidím jen turisty, lidi, co se do paláce nikdy nepodívají, a tak si fotí vlajky a snaží se skrz prosklený dveře zahlídnout cíp saka někoho důležitýho a mocnýho, někoho, kdo to dotáh tak daleko.

Až sem.

Je fakt, že projít okolo těch vlajek a pak dveřma s bezpečnostním rámem je jedinej způsob, jak vstoupit do nebe ještě před smrtí. (Po smrti to člověk navíc rozhodně nemá garantovaný. Obzvlášť pokud pracoval v mezinárodní organizaci. Nebo v politice. Obojí musí bejt v očistci něco jako flastr. Velký, velký mínus.)

Pokud to vím a stejně se k nim přidám, jsem pokrytec.

Pokud vím, co se mnou naposled provedli, a přesto mám odvahu to zkusit znovu, zešílela jsem.

Je to pár měsíců, co jsem opustila slibnou kariéru v jiný (a dokonce známější, váženější a ergo lepší – to nikomu nevymluvíte!) mezinárodní organizaci. V kruzích příbuzenstva a přátel z toho byly palcový titulky: *Mladá nadějná právnička po dvou letech dobrovolně odchází z výšin mezinárodní justice, aby se radši usadila doma v kuchyni a psala. Důvody rezignace drží dodnes v tajnosti.*

Jo. Sekla jsem s tím hned poté, co můj idealismus zaznamenal dost zásadní újmu. (Nejdřív mu usekli nohy, a když běžel po rukou, svázali mu je za záda. Pusu zalepili izolepou. A teď si žij, mrzáku, cha! – štěkli a bodli ho pro úplnost rovnou do břicha.) Ale přežil, pacholek, protože má pořád ještě srdce, paměť a zbytek vůle bejt něco platnej. Zotavuje se a převtěluje do nových podob, aby nebyl tak strašně na ráně, tak snadno zranitelný.

Dočkal se. Má novou příležitost.

Projdu pod vlajkoslávou mezinárodní solidarity a v hlavě si sumíruju alibi:

Všechny mezinárodní organizace jsou sice jedno a totéž, ale bejt právník v kanceláři mezinárodního soudu a pracovník polní mise na Balkáně je přeci jenom jinej kalibr. Kdo

jede do Tramtárie anebo do Kosova, není žádnéj pohodlnej obtloustlej úředník, co žije od pauzy na kafe do pauzy na obídek. Není to žádnéj úlisnej aparátčík. Je to někdo, kdo má odvalu a srdce na správným místě. Hrdina a humanista, co nedokáže jenom tak mávnout rukou, když ve zprávách ukazují, jak na Balkáně bouchají bomby a umírají nevinný lidi.

Jednotlivec, kterej má touhu něco změnit.

V Kosovu bude plno takovejch lidí.

Chci se o tom přesvědčit.

Vykročím k bráně.

Kouknu se tam.

Na hodčku.

Na dvě.

(Na rok.)

20. července 2007

Den lízátek

Smlouvu mi dají k podpisu hned ve dveřích. Podle českýho práva je sice neplatná, protože tam není uvedený místo

výkonu práce (Kosovo je velký jen asi jako Jihočeskej kraj, ale člověk by přeci jen rád věděl, jestli bude dělat čtyřicet kilometrů od Prahy nebo na rakouskejšch hranicích.) Ale nechci rejpat, takže to podepíšu a stávám se rázem členkou polní mise se všemi návaznými právy, výsadami a povinnostmi. (Jsou jich dva svazky. Těch výsad.)

Vejdu do sálu. U stolů s mikrofony, minerálkami Vitel a kupami papírů sedí asi dvacet lidí a všichni po sobě koukají. Většině z nich je mezi třiceti a čtyřiceti. Každý má před sebou ceduli se jménem a destinací, kam vyráží. Gruzie, Kazachstán, Moldávie, Ukrajina, Chorvatsko (Co?? Jaký Chorvatsko? Nechcete si to se mnou vyměnit?), Makedonie a Kosovo.

Na tabuli je napsáno *Vítáme vás na Úvodním školení Organizace pro nové členy mírových misí.*

Vedoucí programu je sebejistá šedesátnice s umělohmotnou tváří a s angličtinou plynulou asi jako doprava na Champs Elysées. (Nechápu, proč jim to konečně nedojde: Francouzi by byli ve světě daleko oblíbenější, kdyby mluvili anglicky jen v případech ohrožení života, po zbytek času mlčky psali básně, vařili a udržovali Azurový pobřeží v čistotě.)

Na plátně se dá do pohybu prezentace s titulem *Historické milníky Organizace: Úspěchy, solidarita a vize.*

O přestávce každéj dostane obálku s velkorysou zálohou na první plat – k pokrytí nákladů na pobyt v místě školení, takže na další blok přednášek dorazí necelá polovina publika. Ostatní do konce kurzu neuvidíme, protože vyrazili na pívko a po nákupech. Školitelka rozhořčeně sbírá jejich jmenovky a tvrdí, že jsou to nezodpovědní jedinci, kteří budou mít po příjezdu na misi velké, ale opravdu velké problémy.

Já mám problém už teď: zatímco venku je krásný počasí a letní slevy, dřepím na školení jako poctivej idiot, takže si z následujících tří dnů odnesu spoustu kvalitních poznatků.

Například: Pracovník polní mise vykonává řadu činností, pro který se název práce naprosto nehodí, takže se obecně vžily obraty jako monitoring, liaising, coordinating, observing. Neplést s windsurfingem. Reportingu bude věnovaná celá zvláštní přednáška.

Těžko říct, co každý to počínání ve skutečnosti obnáší. Vzpomenu si na Karla Čapka a jeho knihu *Jak se co dělá*. (Ten by se tu vyřádl!) Jak se dělá demokratizace? Vezme se pár lidí, co mluví anglicky, a řekne se, že jsou to zahraniční experti. Oni pak vyplní řadu měsíců zevrubnou implementací, intenzivní asistencí, supervizí a evaluací, přičemž mají dost času zabývat se rekreací, motorismem, socializací, alkoholismem a gaučingem. Pokud je těch lidí dost a dobře

se jim zaplatí, vytvoří se v postkonfliktní zóně poptávka, ekonomika se dostane z kómatu a je to.

Nejelegantnější na tom všem je, že původní otázka, tedy jak se (demokratizace) *dělá*, zůstane naprosto nedotčená, asi jako když Honza málem králem vařil polívku ze sekerky. Hlavně nepodceňovat marketing. Demokratizace je prostě (z)boží!

Dále: Pro přežití v misi je klíčové naučit se z paměti seznam často používaných zkratk. Je jich dvě stě devadesát tři. Vzpomenu si na Mládkovu píseň *Z PLR do MLR* a dovidám se, co to znamená, když má někdo na vizitce napsáno, že je ASHDO (Acting Senior Human Dimension Officer) a patří do RCMI PSMS (Regional Centre Mitrovica Police System Monitoring Section).

Slovní spojení *lidská dimenze* mi způsobí tik na pravém oku. Obzvlášť když se dozvím, že já sama se budu od teďka jmenovat *Human Dimension Officer*, ačkoli jsem obyčejnej právník z Čech.

A teď, prosimvás, několik důležitých slov k tomu reportingu, pokračuje zpěvně školitelka. Tak především: v žádném případě nepoužívejte přechodníky. (Co??) O to bych vás, teda, skutečně prosila. (Tik! – To je pro mě, teda, opravdu neskutečný zklamání, právě na přechodníky jsem se těšila ze všeho nejvíc!) Celá následující přednáška se nese

ve stejném duchu. Je to jako když na třídních schůzkách říká učitelka rodičům, že je tedy v první řadě nutné, aby děti nosily záložky, že. Protože o ty záložky nám jde především. Jestli dítě píše jako prase nebo neumí číst, se rodiče nikdy nedozvědí.

Hlavně tedy používejte za každých okolností písmo Times New Roman velikost 12. Ale pozor, denní zprávy nesmějí za žádných okolností překročit rozsah jedné strany formátu A4.

Někdo se pohotově zeptá, co dělat, když se to tam výjimečně nemůže vejít.

„*Většinou* se to tam nemůže vejít,“ oduší instruktorka a šibalsky ztiší hlas: vymyslela totiž, jak pravidla přelstít! „Zmenšete písmo Times New Roman na velikost 11! Zrušte mezery a odstavce. Pokud zároveň posunete okraje stránky, docílíte až dvanácti čtverečních centimetrů papíru navíc,“ prohlásí s vítězným úsměvem.

Nějak to nechápu. Zvednu ruku a zeptám se, proč nejde prostě změnit rozsah zpráv na *dvě* strany A4?

Pohledy budoucích spolupracovníků se na mě upřou. Školitelka zazpívá, že je to dobrá otázka, ale že v organizaci, jako je tato, je nesmírně těžké měnit pravidla, protože všechno záleží na konsensu všech členských států a delegací. A to není jen tak. Proto je třeba akceptovat stávající

požadavky a jednoduše se jim přizpůsobit, což – trálalálalá – s trochou vynalézavosti, jak vidíme, jde.

Několik lidí si to poznamená. Přemýšlím, jak se asi přizpůsobí naprosto nečitelnému textu ten, kdo bude chtít denní zprávy číst. Koupí si mikroskop?

Výklad pokračuje důrazem na obsahovou stránku zpráv. Takže, prosimvás, především nestrannost. Věděl by někdo, co je nestrannost?

Z pěti odpovědí z pléna není ani jedna správná, protože nestrannost, jak se ukáže, znamená za žádných okolností nikdy s nikým o ničem nijak nemluvit a ať vás ani nenapadne o tom psát! Hlavně nevyjadřujte v textu svoje emoce, názory, hodnocení, soudy, závěry, doporučení, pochybnosti, obavy, nikoho nejmenujte, neodkazujte, nekritizujte, nenabádejte, neobviňujte a nechvalte.

Takhle nejde napsat ani ň, říkám si, nebo možná *jenom* ň. Velký neutrální bílý Ň doprostřed bílý utajený stránky.

Praktický tip: Pro zpestření lze v Denních zprávách upozorňovat na důležitá výročí podle přiloženého Katalogu významných, mezinárodních a světových dní. Výročí historických událostí a mezníků vývoje konfliktu však připomínejte výhradně v případě, že jsou ve světle minulosti, současnosti i budoucnosti politicky korektní.

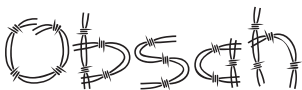
Blanka Čechová (*1980) vystudovala právo na Univerzitě Karlově v Praze a tvůrčí psaní na University of Oxford. Několik let pracovala jako právnička v ČR i v zahraničí. Je autorkou knih Na rok za školou (1999, Doplněk), Mým di-vákům – rozhovor s Ladislavem Smoljakem (2010, Paseka) a spoluautorkou několika odborných publikací. Pravidelně publikuje na blogu Jiné psaní.

www.totalbalkan.cz

jinepsani.blogspot.com

Prolog	5
Příloha	9
Červenec	
<i>Evakuační zavazadlo</i>	10
Srpen	
<i>Naprostá svoboda pohybu</i>	39
Září	
<i>V souladu s mandátem</i>	81
Říjen	
<i>Láska v éteru</i>	124
Listopad	
<i>Volební blues</i>	179

Prosinec	
<i>Bilance</i>	215
Leden	
<i>Milingona</i>	249
Únor	
<i>Fanfáry nezávislosti</i>	291
Březen	
<i>Transfuze</i>	330
Duben	
<i>Nespavost</i>	372
Květen	
<i>Jugostalgie</i>	417
Červen	
<i>Náhrobek</i>	457
Epilog	502